

KERKELIJK WEEKBLAD VAN
DE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

AAMBINDER

Gebed vóór de catechismuspreek [p.7]

Gereformeerde Gemeente Borssele

01/10/2015
jaargang 94

nr **01**

Omstreeks 1860 ontstaat er in Borssele een Ledeboeriaanse Gemeente. Aanvankelijk komt men bijeen in de schuur van ouderling A. van Overbeeke aan de Weelweg. Later verrijst er op diens erf een houten kerkje. In 1890 verhuist de gemeente naar de Westsingel en in 1914 betreft zij een nieuw kerkgebouw aan de Oostsingel. In verband met de groei van

de gemeente valt in 1997 het besluit om op het voormalige AMZ-terrein aan de Oostsingel tot nieuwbouw over te gaan. Op 22 november 2000 neemt ds. C. Hogchem het nieuwe kerkgebouw (met 500 zitplaatsen) officieel in gebruik. Momenteel is de gemeente vacant. Het aantal leden en doopleden bedraagt 689.

Een gebed van de Bruidskerk

De tekst is genomen uit het Hooglied, hetwelk van Salomo is. Daarin beschrijft Salomo de liefde die hij heeft tot zijn Sulammith. Maar boven dit alles klinkt de liefde, die de hemelse Bruidegom heeft voor een zwarte Bruidskerk.

Trek mij, wij zullen U nalopen.

Hooglied 1:4a

ds. J. van Rijswijk,
Aalburg

Zo lief had hij de Kerk, dat Hij Zijn leven voor hen gaf op de heuvel Golgotha. En ook mag de wederliefde klinken van de bruid, omdat de Bruidegom haar eerst heeft liefgehad. De hoogte- en dieptepunten van het leven van de Bruidskerk worden ons beschreven in het boek Hooglied. De bruid vraagt in de tekst om getrokken te worden tot de Bruidegom. Zij kende de Bruidegom; de Bruidegom had Zich geopenbaard en verklaard in haar leven. Zij weet hoe goed het is om in de gemeenschap met de Bruidegom te verkeren. Juist daarom vraagt zij om getrokken te worden. Zij heeft ervaren: 'Maar 't is mij goed, mijn zaligst lot, nabij te wezen bij mijn God'. 'Trek mij ...' Kent u die bede persoonlijk? Kent u die eerste trekking? Wat is het nodig in ons leven, dat wij getrokken worden uit de duisternis tot Gods won-

derbaar en heerlijk licht. Getrokken uit de poel van modderig slijk van zonde en ongerechtigheid. Dat wij getrokken mogen worden met de koorden van Gods eeuwige zondaarsliefde. Dat trekken is een eenzijdig werk van God, een onwederstandelijk werk van God.

De zondaar is onmachtig en onwillig. De Heere trekt de zondaar met overtuigingen, zodat deze wordt overtuigd van zijn of haar ellendestaat, maar ook wordt de liefde Gods in het hart uitgestort. En of iemand nu van jongsaf de Heere vreest zoals Timótheüs, of op latere leeftijd krachtadig is stilgezet, in beide gevallen zullen zij het woord beamen: 'Niemand kan tot Mij komen, tenzij dat de Vader Die Mij gezonden heeft, hem trekke' (Joh 6:44). 'Trek mij ...' De bruid is ook na ontvangen genade afhankelijk van de Bruidegom. Het geestelijk leven is samen te vatten in dat ene woord: trekken. De bruid heeft voortdurend nodig om getrokken te worden. De bruid kan door eigen schuld terecht komen op het bed van zorgeloosheid en wereldgelijkvormigheid. O, wat kan de bruid ingezonken zijn, de aarde flessen gelijk geworden zijn. Vandaar de bede: 'trek mij ...' David getuigt: 'Gelijk een schaap heb ik gedwaald in 't rond, dat, onbedacht, zijn herder heeft verloren'. Daarom: trek mij naar Uw liefde, naar Uw gemeenschap, naar Uw gerechtigheid en heiligheid. De tekst vervolgt: 'Wij zullen U nalopen'. Wanneer de Heere gaat trekken door Woord en Geest, gaan wij volgen, achterna wandelen. Men volgt geen mensen na, men kan de wereld niet meer navolgen, maar

In dit nummer

4 Orgaandonatie en naastenliefde [1]

5 Fiscale discriminatie

10 De Bijbel in het kerkelijk leven [4]

- 2** Een gebed van de Bruidskerk
- 3** Het Schatboek [38]
- 6** Een indrukwekkende conferentie in Ghana [3]
- 7** Even maar...
- 8** Zal men ook de jonge kinderen dopen? [2]
- 9** Preeklezen in de eredienst [5]
- 11** Sabbatsrust op zondag [15]
- 12** Boekennieuws
- 13** Kerknieuws
- 14** Berichten
- 15** Kerkdiensten
- 20** Echte wereldburgers?

Het Schatboek [38]

**Zondag 35:
Het tweede
gebod: Hoe we
God moeten
dienen**

het Lam, waar Het ook heengaat (Openb. 14:4).

Al gaat de weg door de zee, door een dal van de schaduw des doods, dan mogen zij Hem nalopen.

De kanttkening zegt: 'Dat wij gewilliglijk en met vreugde onzen Heere en Bruidegom Jezus Christus navolgen, ja nalopen.' Nalopen is door genade mogen gaan in het spoor van Gods geboden, met de bede: 'Doe mij op 't pad van uw geboden treên, schraag op dat spoor mijn wankelende gangen.' Het is een volgen, om meer en meer afgetrokken te worden van het aardse, en getrokken te worden naar het hemelse.

De bruid is ook na ontvangen genade afhankelijk van de Bruidegom. Het geestelijk leven is samen te vatten in dat ene woord: trekken. De bruid heeft voortdurend nodig om getrokken te worden.

Nalopen, is kruisdragen achter Christus aan, Zijn voetstappen drukken. Nalopen is mijn leven verliezen, op alles de dood leren schrijven, opdat het leven van Christus mij alles zou zijn.

Ze lopen Christus na. Tot Wie zouden ze anders heengaan? Hij heeft de woorden des eeuwigen levens.

Eenmaal volgt de volmaakte trekking: 'En Ik, zo wanneer Ik van de aarde zal verhoogd zijn, zal hen allen tot Mij trekken' (Joh. 12: 32).

Uit: Zondag 35;
HET SCHATBOEK,
Z. Ursinus, deel 2;
Gebr. Koster,
Barneveld 2014

Het doel van dit gebod

Het doel van dit gebod is dat de ware God, Die in het eerste gebod geboden heeft Hem alleen te dienen, op de rechte wijze gediend wordt, of: dat de wettige dienst van de ware God zuiver en onvervalst gehandhaafd en op geen enkele wijze door een bijgelovig dienen ontheiligd wordt.

De samenvatting van dit gebod

Hier wordt dus alle eigenwillige godsdienst verboden, dat is: alle verzonnen dienst van God. Maar het ware dienen van God wordt geboden.

Dit bestaat in alle uitwendige en inwendige werken die God geboden heeft, en die gedaan worden in het geloof, dat ervan verzekerd is dat de persoon en het werk God behagen omwille van de Middelaar, met als hoofddoel dat God verheerlijkt wordt. Hier wordt ons een regel van de ware dienst van God voorgeschreven, met het doel dat wij niet alleen de schepselen of beelden niet als God hebben, maar ook de waarachtige God Zelf niet bij of door beelden of op enige andere manier dienen dan zoals Hij geboden heeft [blz. 359].

De vermaning tot gehoorzaamheid

De vermaning die aan het tweede gebod toegevoegd is, bevat vijf eigenschappen die aan God toegeschreven worden en waardoor wij tot gehoorzaamheid opgewekt worden.

1. Hij noemt Zichzelf *onze God*, dat is: onze Schepper en Zaligmaker, de Gever van alle goed. Daarom is het een verfoeilijke ondankbaarheid om deze Weldoener van ons niet de verschuldigde dienst en gehoorzaamheid te bewijzen.
2. *Een sterke God*, namelijk zowel om de hardnekkigen te straffen, als om de gehoorzamen goed te doen. Daarom moet Hij boven alles gevreesd en gediend worden.
3. *IJverig of jaloers*, dat is: een zeer krachtig Beschermmer en Wreker van Zijn eer, Die verschrikkelijk toorn op degenen die van Hem afvallen of die Zijn dienst en eer schenden. Dus heeft Hij Zijn dienaars vurig lief, want jaloersheid komt voort uit liefde tot degene die gekwetst wordt. Zo heeft Hij niet alleen de macht, maar ook de wil om te straffen en wel te doen.
4. *Die de misdaad der vaders bezoek aan de kinderen, aan het derde en aan het vierde lid dergenen die Mij haten*. Hij vermeerderd de zwaarte van Zijn toorn en straffen, wanneer Hij daarmee zelfs de kinderen, kleinkinderen en achterkleinkinderen van Zijn vijanden bedreigt, namelijk als zij door te zondigen de voetstappen van hun voorouders navolgen.
5. *En doe barmhartigheid aan duizenden dergenen die Mij liefhebben en Mijn geboden onderhouden*. Door deze belofte toont Hij ons rijkelijk Zijn barmhartigheid, om door de grootheid van Zijn Goddelijke weldadigheid en door de begeerte naar de zaligheid van ons en onze nakomelingen, ons tot gehoorzaamheid te nodigen. Terwijl Hij de straffen slechts tot in het vierde lid dreigt, strekt Hij Zijn barmhartigheid uit tot in het duizendste geslacht, om daarmee te kennen te geven dat Hij meer geneigd is tot barmhartigheid dan tot toorn, en om ons op grond hiervan des te meer aan te lokken Hem lief te hebben [blz. 384].

Orgaandonatie en naastenliefde [1]

Begin juli publiceerde het CBS een onderzoek over hoe de wet op donorregistratie functioneert. Uit het onderzoek komt naar voren dat bijna een kwart van de bevolking toestemming heeft gegeven voor orgaandonatie na het overlijden. Opvallend is dat relatief weinig volwassenen uit orthodox-protestantse kringen geregistreerd staan als orgaandonor.

Ds. A. Schreuder,
Rijssen

Het Reformatorisch Dagblad vat dit punt samen op de voorpagina van 7 juli met de kop 'Hoe meer kerkgang, hoe minder donoren'. Ook andere dagbladen maken op dezelfde manier melding van dit gegeven. Het RD wijdt er op 9 juli zijn redactioneel commentaar aan. Het commentaar laat duidelijk uitkomen dat het afstaan van organen na het overlijden een tere en gewichtige zaak is. Mensen kunnen immers zwaarwegende argumenten hebben die hen ervan weerhouden om zich als donor te laten registreren.

Tegelijk klinkt in het commentaar ook de oproep door dat we als christenen ons niet gemakzuchtig van vragen over orgaandonatie moeten afmaken. De laatste twee zinnen luiden: 'Maar de opinievorming over dit ethische vraagstuk is eigenlijk nog maar pas begonnen. Het is geen schande als het CBS ons, wat dit onderwerp betreft, aanzet tot (Bijbel)studie.'

Bezinning nodig

In enkele artikelen wil ik ingaan op enkele ethische vragen op dit toch heel gevoelige terrein. Ik noem er een paar. Welke weg wijst de Bijbel ons bij de bezinning op orgaandonatie? Wat betekent het

gebod van de naastenliefde bij orgaandonatie? Wat is (medisch-)ethisch hier wel en niet verantwoord? Welke betekenis heeft de visie op leven en dood bij het omgaan met dit onderwerp? Hoe verhoudt dit onderwerp zich met het geloof in Gods voorzienigheid? Betekent niet laten registreren dat we ons er te gemakkelijk vanaf maken omdat we niet willen nadenken over ons levenseinde? Kan iemand wel ontvanger zijn, terwijl hij geen donor wil zijn?

Eerst geef ik in dit artikel wat feitelijke informatie.

Wat is donorregistratie?

Met donorregistratie krijgen we allemaal te maken omdat er in ons land een wet is die iedere Nederlander vraagt om zich wel of niet te laten registreren als donor. De Wet op orgaandonatie (uit 1996) bepaalt dat een wilsbekwaam persoon van 12 jaar of ouder toestemming kan verlenen tot het, na zijn overlijden, wegnemen van zijn organen (of enkele organen) voor transplantatie, door registratie als zodanig in het zogenoemde Donorregister, of door middel van een eigenhandig gedateerde en ondertekende verklaring (donorcodicil).

Er kan gekozen worden uit drie opties: wel donor, geen donor, of de beslissing overlaten aan de nabestaanden. Sinds 1999 krijgen alle jongeren die in het jaar daarvoor achttien jaar zijn geworden een brief van het Donorregister met deze vraag. De wet vraagt om *in het heden* een uitspraak te doen of men *in de toekomst*, bij overlijden, wel of niet genegen is zijn organen af te staan. De wet registreert niet - kan dat ook niet - of iemands organen ook werkelijk voor donatie in aanmerking komen. Slechts een klein percentage van allen die zich bij hun leven laten registreren, zal bij overlijden ook werkelijk als donor organen (kunnen) geven.

Wat is orgaandonatie?

Orgaandonatie is het afstaan of geven van organen. Dit kan bij het leven, bijvoorbeeld doordat iemand een nier afstaat aan een bloedverwant, die lijdt aan ernstig nierfalen. Tevoren wordt uitgebreid nagegaan of er een zogenoemde "match" is. Dat wil zeggen dat de kans op afstoting dan zo klein mogelijk is. Als dat het geval is, wordt bij de gezonde donor operatief een nier verwijderd, die vervolgens bij de nierpatiënt wordt ingeplant.

In het geval van de donor gaat het hier om een *heel directe en concrete* vraag om een orgaan (een nier) *bij het leven* af te staan. Over deze situaties gaat het niet in de Wet op orgaandonatie. De wet gaat alleen over de zogenoemde postmortale orgaandonatie, het geven van organen *na overlijden*.

De medische praktijk is dat orgaandonatie bij overlijden vooral actueel is in twee situaties. Het betreft personen die overlijden ten gevolge van een ernstig verkeersongeval, of personen die overlijden omdat ze getroffen zijn door een acuut, ernstig herseninfarct of hersenbloeding.

Wachlijsten kleiner maken

De gedachte achter de Wet op orgaandonatie is dat, als zoveel mogelijk mensen zich laten registreren als donor, dit de kans vergroot dat er meer organen voor donatie beschikbaar komen. Men hoopt dat zo het aantal patiënten die wachten op een transplantatie zal verminderen. Dankzij transplantatie kunnen ernstig zieke patiënten weer een normaal leven leiden. Daar mogen we blij om zijn.

Orgaandonatie vraagt van ons, in het licht van bovenstaande, na te denken over hoe we staan tegenover deze medische mogelijkheid en hoe we onze keuze vanuit Gods Woord kunnen verantwoorden.

(wordt vervolgd)

Fiscale discriminatie

Een beschuldiging van discriminatie komt meestal hard aan. Discriminatie wordt in de moderne samenleving immers niet geaccepteerd. Discriminatie, 'op welke grond dan ook, is niet toegestaan', zegt artikel 1 van onze Grondwet.

C.S.L. Janse,
Apeldoorn

Met name als het gaat om homoseksualiteit worden orthodoxe christenen gemakkelijk beschuldigd van discriminatie. Dat is niet terecht. Discriminatie is het ongelijk behandelen van gelijke gevallen. Maar dan moeten die gevallen ook wel gelijk zijn. Een homoseksuele relatie en een wettig huwelijk tussen man en vrouw zijn dat niet. Althans niet vanuit Bijbels perspectief.

In de moderne samenleving wordt daar echter door veel gesecculariseerde mensen en ook door tallozen die zich christen noemen, heel anders over geoordeeld. Of men vindt dat er sprake is van discriminatie wordt dus bepaald door het achterliggende mensbeeld. Is dat gebaseerd op de Bijbel of juist niet?

Vergelijkbare draagkracht

Ook ons belastingstelsel is tot op zekere hoogte gebaseerd op gelijke behandeling van min of meer gelijke gevallen. Waar sprake is van een vergelijkbare draagkracht zou een overeenkomstig bedrag aan belasting moeten worden geheven.

Dat lukt niet altijd zo precies. Daarvoor zit de maatschappij te ingewikkeld in elkaar. Maar duidelijk in het oog lopende gevallen van fiscale discriminatie wil de overheid vermijden.

Toch is er een vorm van belastingdiscriminatie die de laatste jaren steeds erger geworden is. Dat is de discriminatie van eenverdienersgezinnen. Vroeger vormden die het normale patroon, maar zo langzamerhand zijn ze een bijzonderheid in onze maatschappij.

In belastingdruk maakt het immers heel veel uit of het inkomen alleen door de kostwinner wordt opgebracht of dat man en vrouw allebei een belangrijk deel inbrengen. Dat heeft te maken met de progressie in de inkomstenbelasting en de invulling van allerlei heffingskortingen. Met name door te schuiven met die heffingskortingen kan de overheid bepaalde groepen een voordeel bezorgen of ontnemen.

Individualistisch mensbeeld

Terecht heeft de SGP-fractie de afgelopen jaren in de Kamer tegen dit verschil in belastingdruk geageerd. Veel resultaat heeft dat nog niet gehad. In het nieuwe belastingplan, waarbij het kabinet allerlei cadeautjes kon weggeven, wordt die fiscale discriminatie van het kostwinnersgezin helaas alleen nog maar erger. In sommige gevallen zou een kostwinnersgezin vijfmaal zoveel inkomstenbelasting moeten betalen als een huishouden met twee verdienende partners.

Dat is een absurd verschil. Een dergelijke onrechtvaardigheid zou voor het kabinet meteen aanleiding moeten zijn tot forse bijstellingen. Toch werd vorige maand een SGP-motie daarover verworpen. Waarom wordt dit niet beschouwd als een vorm van grondwettelijk verboden discriminatie? Dat komt door het mens- en

maatschappijbeeld dat men hanteert. Dat is tegenwoordig sterk individualistisch. Uitgangspunt is de enkele mens. Of die nu gehuwd is of niet of een bepaalde relatie heeft, doet er niet zoveel toe. Dat is toch ook allemaal maar zolang als het duurt. Ieder mens, man of vrouw, moet economisch zelfstandig zijn. Dat voorkomt allerlei problemen bij echtscheiding, zo redeneert men.

Dat in de meeste huwelijken toch sprake is van een gezamenlijke portemonnee, mag geen indruk maken. De belastingdienst beschouwt het inkomen van man en vrouw afzonderlijk en houdt geen rekening met de gezinsdraagkracht. Dat leidt in de praktijk tot grove onrechtvaardigheid. De moeder die thuis blijft voor haar kinderen wordt fiscaal gestraft.

Hoeksteen

Vroeger gold het gezin als de hoeksteen van de maatschappij. Man en vrouw waren voor het leven aan elkaar verbonden, zowel in goede als in kwade tijden. Binnen het gezin werden de kinderen geboren en opgevoed. Dat sloot aan bij het Bijbelse patroon.

Dat veronderstelt een heel ander mensbeeld dan het huidige, waarin de zelfontplooiing van het individu centraal staat. Als kinderen daarin passen, zijn het er hooguit een of twee, die uiteraard naar de crèche en de buitenschoolse opvang gaan. Het inkomen en de carrière van de moeder staat immers voorop. Kinderen mogen daarvoor geen belemmering zijn. Een mens moet vooral investeren in zichzelf en van het leven genieten. Dát staat tegenwoordig bovenaan.

Overigens valt te vrezen dat dergelijke gedachtegangen, in afgezwakte vorm, ook in orthodoxe kring steeds meer ingang vinden. Een reden te meer om dit aan de orde te stellen en daartegen te waarschuwen. In de Bijbel wordt immers heel anders over kinderen en over het moederschap gesproken.

Wie daaraan vast wil houden, zal zich wellicht een bepaalde vorm van fiscale discriminatie moeten laten welgevallen. Het zij zo, al moeten we wel bedenken dat het voor het ene gezin moeilijker is om rond te komen dan voor het andere.

Wellicht dat de kabinetsplannen op dit punt nog wat worden bijgesteld. In de Eerste Kamer heeft het kabinet de steun nodig van de christelijke partijen. Daar moet wat tegenover staan. Hopelijk ook op dit terrein. We moeten de belasting betalen die we verschuldigd zijn (Rom. 13: 6-7), maar de belastingheffing behoort wel aan criteria van billijkheid te voldoen.

Een indrukwekkende conferentie in Ghana [3]

Grace heette ze. Grace Acheampong. Een mooie Bijbelse voornaam en een echte Ghanese achternaam. Op de conferentie in Accra hadden we haar al eens ontmoet. Nu was ze er weer, ditmaal met haar man Augustin en hun vijf kinderen. In de pauze vertelde ze van hun verlangen dienstbaar te zijn in het Koninkrijk Gods. Ze wonen in een achtergebleven gebied en hebben nauwelijks genoeg om hun groeiend gezin te onderhouden. Toch zijn ze dagelijks bezig Gods Woord te verspreiden in hun dorp.

ds. C. Sonneveld,
Krabbendijke

In Accra had ze om een Bijbel gevraagd. Dhr. Harkes had toen zijn eigen Bijbeltje gegeven. In Kumasi had ze dat bij zich. Het was duidelijk te zien dat ze er veel in las. Ditmaal mochten we haar ook nog op een andere manier helpen. Lees verder om te weten hoe de Heere zorgde dat dit mogelijk werd. Het is het verhaal van een vriend in Nederland met een verstandelijke beperking die (onwetend) hulp mocht bieden aan een arm gezin in Ghana.

Een nieuwe conferentieleider

De laatste dag van de conferentie was aangebroken. Opnieuw beklom ds. Kofi Ferguson het spreekgestoelte. In Accra hadden we hem voor het eerst ontmoet. Hij viel ons niet alleen op door zijn liefde voor de waarheid, maar ook door zijn ootmoed. We waren met elkaar gaan schrijven. Vorig jaar, toen we in Ghana waren o.a.

Gezin van Grace & Augustin.

om deze conferentie voor te bereiden, waren we te gast in zijn gemeente. De prediking, het zingen, de sfeer: het deed alles zo vertrouwd aan. Ook waren we getuige van het kinderevangelisatiewerk dat deze gemeente verricht in een uithoek van Accra.

De hulp van broeder Ferguson bij de voorbereidingen voor de conferentie in Kumasi was van onschatbare waarde. We hebben hem dan ook met vrijmoedigheid gevraagd deze bijeenkomst voor te zitten. Met Gods hulp wilde hij het proberen. Hoe het overgekomen is op de deelnemers blijkt wel uit de reacties:

'Een wijze man. Een bekwaam organisator; rustig, vriendelijk en respectvol.'

'Zijn bescheidenheid maakte het makkelijk voor ons zijn leiderschap te aanvaarden.'

'Ik bewonder zijn geduld, maar ook zijn ernst. Vooral zijn gebed heeft me diep geraakt.'

'Een man die ik hoog heb staan. Laat hem ook de volgende conferentie leiden!'

Afscheid van een oudgediende

Aan het eind van de conferentie moest afscheid worden genomen van een trouwe werker van het eerste uur. Als secretaris van de commissie Dordrecht was dhr. A. Jobse betrokken bij het cursuswerk vanaf het allereerste begin (begin jaren '80), de eerste reis naar Ghana (in '92), de opening van onze boekhandel in Accra (in '94) en alle conferenties vanaf het prille begin (eind jaren '90). De commissie Dordrecht is inmiddels opgeheven en dhr. Jobse heeft een nieuwe functie aanvaard bij de Hudson Taylor Stichting.

Nadat hij een afscheidswoord gesproken had, werd hij door ds. Ferguson op gevoelige wijze toegesproken. Dat ging als volgt: 'U hebt het werk met veel liefde en toewijding gedaan. Wat kunnen we zeggen? Het is Paulus die plant en Apollos die natmaakt, maar het is God Die de wasdom geeft. Wat u geplant hebt in Ghana, zal worden natgemaakt. Door Gods genade zal de wasdom er zijn. Uw ziel en onze ziel zijn met elkaar verbonden geraakt in de Heere. Als het Hem behaagt zullen we elkaar hier in Ghana weerzien. Maar als het anders gaat, hopen we elkaar terug te zien voor de troon van God en het Lam. Wat een dag zal dat zijn! God zegene u!'

Als blijk van waardering kreeg Jobse een aantal geschenken met een Ghanese flavour. Namens het Deputaatschap werd hem een verklaring van de Heidelbergse

Gebed vóór de catechismuspreek

Catechismus aangeboden met als titel "Guilt, Grace, and Gratitude" (schuld, genade en dankbaarheid). In zijn dankwoord wees Jobse erop dat het om deze drie zaken gaat en zal moeten *blijven* gaan. 'Mensen vallen weg, maar de Heere gaat door!'

Bergeijk en Kumasi

Bij het afscheidmaal liepen we opnieuw tegen Grace en Augustin met hun spontane kinderen aan. En toen schoot me iets te binnen. Een paar weken eerder was ik op een zomerkamp van onze gemeenten geweest. Dit kamp in het Brabantse Bergeijk was bedoeld voor mannen met een beperking. Een leidster wees me op Rob. Met zijn mondorgel maakte hij prachtige muziek. De dag ervóór had hij zitten spelen op de markt en bij het vliegveld van Eindhoven. Aan het eind van de dag zat er 10 euro in de doos die vóór hem stond. Rob kwam naar me toe. Hij maakte duidelijk waarvoor het geld gebruikt moest worden.

Ze wonen in een achtergebleven gebied en hebben nauwelijks genoeg om hun groeiend gezin te onderhouden. Toch zijn ze dagelijks bezig Gods Woord te verspreiden in hun dorp.

Andere mensen moesten ook over de Heere horen. Arme mensen in arme landen. Ik had Rob beloofd het geld mee te nemen naar Ghana voor mensen die het echt nodig hebben. En hier stonden we dan, oog in oog met het gezin van Grace. Ik liet een paar foto's van Rob zien, vertelde het verhaal erachter en overhandigde de liefdegave. Onze algemeen secretaris deed er nog wat bij. Het was ontroerend de blijdschap van het echtpaar te zien. Zo mocht – en mag – er hulp geboden worden in een arm land vlakbij de evenaar. In woord en daad. In geestelijke en soms ook in stoffelijke noden. We zijn onze vriend uit Bergeijk heel dankbaar voor zijn hulp. Wie volgt...?

Een gift voor dit mooie en zo noodzakelijke werk wordt gewaardeerd. Het Iban nummer is: NL81 RABO 0322 4223 29 t.n.v. Deputaatschap Bijbelverspreiding Gereformeerde Gemeenten.

(slot)

U weet waarschijnlijk wel, dat er achter onze Psalmen de zes geloofsbelijdenissen staan. Achtereenvolgens: de Heidelbergse Catechismus, Nederlandse Geloofsbelijdenis en Dordtse Leerregels en dan de 12 artikelen, de geloofsbeleidnis van Nicéa en Athanasius. Dan volgen er 'christelijke gebeden, die in de vergaderingen der gelovigen, in de huizen der christenen, en elders gebruikt worden'. De herkomst hiervan is verschillend maar wel heel oud. Het gaat me nu meer om de inhoud. We kunnen ervan leren hoe onze ouden baden. Voor verschillende gelegenheden zijn hier gebeden achtergelaten. Het valt me weleens op hoe onbekend deze gebeden zijn. We laten ons misschien ook wat afschrikken, omdat de Vadernaam meer gebruikt wordt dan we gewend zijn. Daarbij moeten we wel bedenken dat onze vaders echt niet zo gemakkelijk 'Vader in de hemel' zeiden als weleens gesuggereerd wordt. Alsof je een zaag over een spijker hoort gaan. Nee, ze leefden trinitarisch en daarom baden ze ook zo innig trinitarisch. Voor het gebruik van de Vadernaam was plaats *gemáákt*.

Iets anders wat opvalt, is de grote waarde die ze hechtten aan het Onze Vader. Niet om het gedachteloos na te prevelen. Maar om er woord voor woord onze gebeden aan te toetsen. Het is het voorbeeldgebed van de Middelaar. Het blijft immers het volmaakte gebed! Laten we eens letten op de eenvoud van de woorden en de diepte van de zaken, op de orde en volgorde, op de aanspraak en afsluiting. Ons troostboek geeft er dan ook een uitvoerige uitleg van, opdat we veel zullen vragen: 'Heere, leert U ons zó bidden...'. Bijna alle 'christelijke gebeden' en formuliergebeden worden besloten met deze volmaakte gebedswoorden. Dat heeft ons veel te zeggen!

Laten we eens op de inhoud van 'een gebed vóór de leer van de catechismus'. Misschien wilt u het zelf aandachtig lezen. Kortweg komt het hier op neer: Men begint met de belijdenis van de waarde van het Woord. Het is volmaakt, heeft een bekerende kracht, is waarachtig en het middel tot zaligheid. De mens echter is blind en onbekwaam tot enig goed. Niemand zal de Heere aanzien dan die ootmoedig zijn en verslagen van hart en vrezend voor Gods Woord. Daarom wordt er als kernzaak gebeden om de noodzakelijke verlichting van ons duistere hart door de Heilige Geest. Hij alleen maakt ontvankelijk en nederig en neemt alle eigenzinnigheid - die vijandschap tegen God is - weg. Dan zullen we Gods Woord recht verstaan. Dat zal blijken in de vruchten van ons leven. Vervolgens bidden onze vaders, voorafgaande aan de catechismusprediking: 'Wilt U ook anderen, die nog onbekeerd zijn en zonder God ronddolen, uit genade bekeren. Opdat we met hen de Heere in eenheid, in ware heiligheid en gerechtigheid leven? Dit vragen we van U in de Naam van Hem Die ons leert in Zijn Naam te bidden en ook beloofd heeft dat er dan verhooring zal plaatsvinden'. Met Zijn gebedswoorden wordt dit gebed vóór de catechismuspreek besloten. We kunnen hieruit leren: dat de catechismuspreek ook Woordbediening is, waarin de waarheid van Gods getuigenis doorklinkt. De ootmoedige bede om de werking van de Heilige Geest. Want we zijn zo duister, onontvankelijk, hoogmoedig en vijandig. Dat toch Gods Woord zo gebruikt zal worden tot bekering van ons en anderen. Er is er maar Eén Die ons bidden kan leren. Beginnend vanuit de volheid van de Vader, bedelend om de werking van de Geest, opdat de Zoon verheerlijkt zal worden. Zullen we deze woorden vóór de catechismuspreek maar stil de Heere voorleggen? Daar staat genoeg in.

v. A.

Zal men ook de jonge kinderen dopen? [2]

Waarom dopen wij pasgeboren kinderen? De doop is toch sacrament en die is alleen bedoeld voor Gods kinderen? En we weten toch niet of een kind dat gedoopt is ook bekeerd is? Waarom dan toch dopen?

ds. W. Visscher,
Amersfoort

Mensen die de kinderdoop verwerpen, wijzen er vaak op dat nergens in de Bijbel een duidelijke opdracht staat om kinderen te dopen. En inderdaad, een dergelijke tekst is in de Bijbel niet te vinden. Dat kunnen we volmondig beamen. Vervolgens moeten we wel oppassen dat we niet terecht komen in een welles-nietes gesprek over losse teksten. Losse teksten helpen ons vaak niet verder als het gaat om fundamentele theologische gedachten.

Bij de kinderdoop - zoals trouwens bij alle belangrijke Bijbelse leerstellingen - gaat het steeds om de hoofdlijn van het Bijbelse getuigenis. Het is heel belangrijk om daar goed zicht op te hebben. Daarbij is er vooraf nog iets van groot belang.

We weten dat de Bijbel bestaat uit het Oude en Nieuwe Testament. Tussen deze testamenten is er verschil in bijvoorbeeld bediening van het genadeverbond, respectievelijk nationaal en internationaal. In het Oude Testament heeft God Zijn kerk onderwezen door offers en andere bloedige inzetten. In het Nieuwe Testament onderwijst de Heere Zijn gemeente door prediking en sacramenten. Het Oude Testament wijst op de komende Christus. Het Nieuwe Testament wijst op de Heere Jezus, Die na Zijn volbrachte werk wederkomt.

Er zijn dus verschillen tussen het Oude en Nieuwe Testament. Maar wat de heilsinhoud betreft gaat het in de gehele Bijbel steeds over dezelfde zaak. Het gaat over Gods welbehagen in en door Christus en Zijn werk. De eenheid van de Bijbel, als het gaat over de inhoud van de leer, is een belangrijk beginsel dat alle orthodoxe christenen samenbindt. Voor de discussie over de kinderdoop is deze eenheid van doorslaggevend belang.

Het volk Gods

Een volgende vraag die beantwoord moet worden is: wie horen er bij het volk Gods, de gemeente Gods, het verbond Gods. Om het eenvoudig te houden, ga ik er even vanuit dat deze drie termen wezenlijk ongeveer hetzelfde betekenen. Bij de Sinaï heeft de Heere met het volk Israël een verbond gemaakt (Deut. 5:2). Dat verbond heeft de Heere ook gesloten met Abraham. We lezen erover in Genesis 17. We lezen bijvoorbeeld dat de Heere Zijn verbond opricht met Abraham 'en uw zaad na u in hun geslachten, tot een eeuwig verbond, om u te zijn tot een God en uw zaad na u' (Gen. 17:7). 'Uw zaad' wijst op de nakomelingen van Abraham. Dat wijst op zijn kinderen, waarbij we nu de vraag even laten rusten of we hier moeten denken aan het natuurlijk of het geestelijk zaad. Maar duidelijk is dat de kinderen erbij horen.

Er is een reeks van teksten die wijzen op de kinderen als behorend bij Gods volk (Ex. 12:24, Deut. 6:7, Ezra 10:1, Psalm 72:17, Joel 1:3, etc.). In het Nieuwe Testament liggen de zaken niet anders. De Heere Jezus ontvangt kinderen en zegent hen 'want derzulken is het Koninkrijk Gods' (Matth. 19:13-15, Mark. 10:13-16, Luk. 18:15-17). Op de pinksterdag zegt Petrus dat de belofte van de Heilige Geest tot de hoorders komt en tot allen die de Heere ertoe roepen zal. Ook de kinderen zijn daarbij inbegrepen (Hand 2:39). Paulus, tenslotte, wijst erop dat de kinderen heilig (afgezonderd) zijn (1 Kor. 7:14) in een gelovige ouder die lid is van de gemeente. En in Éfeze 6:1 spreekt Paulus de kinderen rechtstreeks aan. Kortom, kinderen horen bij het volk of de gemeente Gods. Dat is de doorlopende lijn in het Oude en Nieuwe Testament.

Teken van het verbond

De derde en laatste vraag is: wat het teken van het verbond is, en wie behoren dat teken te ontvangen? In het Oude Testament is het teken van het verbond de besnijdenis (Gen. 17:10). Als God het verbond met Abraham heeft opgericht, wordt zijn zoon Ismaël besneden (Gen. 17:26). Kinderen moeten besneden worden. Ze zijn in het verbond geboren en moeten daarom op de achtste dag besneden worden. Nalatigheid heeft grote gevolgen (Gen. 17:14). Het Nieuwe Testament is veel rijker in zijn heilsopenbaring. Het gaat om het gekomen heil. Het is daarom volstrekt begrijpelijk dat het teken van het verbond, de doop, ook aan de kinderen wordt bediend. Daar is geen apart bevel voor nodig. Dat is zo diep in de hoofdlijn van de Schrift verankerd dat het bijna merkwaardig is om een dergelijk expliciet bevel te eisen. Bovendien trekt Paulus (Kol. 2:10-12) een parallel tussen de besnijdenis en de doop. Kennelijk waren dat voor de apostel inhoudelijk twee gelijke zaken. Welnu, dan moeten de kinderen ook gedoopt worden.

De doop, zo belijdt ons het doopformulier, is in de plaats van de besnijdenis gekomen. En die gedachte rust op een brede en diepe Schriftuurlijke grond. Het is bovengenoemde gedachtenlijn die we terugvinden bij Calvijn in de Institutie, de Nederlandse geloofsbelijdenis, de catechismus en het doopsformulier. Het is dus een gereformeerde gedachte om de doop te bedienen aan de kinderen van de gemeente. De jonge kinderen zijn in het verbond Gods en de gemeente begrepen en daarom worden ze gedoopt!

(wordt vervolgd)

Preeklezen in de eredienst [5]

In onze gemeenten worden ouderlingen regelmatig geroepen voor te gaan in leesdiensten. Dat kan een hele strijd betekenen. Het opzien kan groot zijn, want preeklezen geschiedt voor het aangezicht des Heeren. Aan een aantal ervaren ouderlingen leggen we enkele vragen voor, over de eerste preek die gelezen werd, over herinneringen aan een onvergetelijke dienst, en over goede raad aan jonge broeders.

Een oud-ouderling

Het is om nooit te vergeten, als je voor de eerste keer een preek moet lezen. 'k Was nog jong en onze dominee, op wie ik steunde, was vertrokken naar elders. Dat betekende meteen meer leesdiensten, met twee oudere broeders, dus veel aan de beurt komen. De preek was van ds. J.D. Barth over Jesaja 57:15: 'Want alzo zegt de Heere en Verhevene, Die in de eeuwigheid woont en Wiens Naam heilig is: Ik woon in de hoogte en het heilige, en bij dien, die van een verbrijzelden en nederigen geest is, en opdat Ik levend make den geest der nederigen en opdat Ik levend make het hart der verbrijzelden.'

Het lezen mocht wel gaan, maar wat zag ik op tegen het gebed! Want in de gemeente van Middelharnis was veel geoefend volk van God. Om bekering vragen, dat ging wel, maar wat was het moeilijk, om Gods volk op te dragen. Dit opzien duurde enige tijd, totdat de Heere me toonde dat de meest geoefende even

diep afhankelijk was van de bediening van Gods Geest als ik. Toen ging het toch gemakkelijker.

In die tijd, omstreeks 1950, lazen we nog veel oude schrijvers. Een preek, die voor mij onvergetelijk is geworden, was een preek van ds. Meinardus Antonides. We hadden afgesproken die preken in volgorde te lezen. Bij een preek over Gethsémáné was het mijn beurt. Toen ik die thuis doorlas, viel het me tegen. Bij de tweede maal veranderde het al iets. Maar, toen ik de preek in de kerk las, was ik diep beschaamd, zoals ik er eerst over geoordeeld had. Wat ging die preek nu bij me leven. Gethsémáné is zulke heilige grond, waar de Borg gekropen heeft en bloed gezweten en waar Hij in zware strijd des te ernstiger bad. En de laatste preek, die ik las vóór mijn vertrek, is me ook bijgebleven. Het was een Kerstpreek van ds. M. Heikoop, waarin hij zei: We willen zo graag vriendschappelijk met God in een verbond treden, maar we zijn vijanden!

Broeders, als je pas begint met preeklezen, ga er niet op af of je een preek zelf mooi vindt, of dat die je persoonlijk veel zegt. Je moet je afvragen: Is die preek ook geschikt voor heel de gemeente?

Menige predikant zegt: 'Mijn vrouw is mijn beste ouderling'. Wat is het een voorrecht als je als ouderling een meelevende, verstandige en luisterende vrouw hebt, die zegt: 'Man, denk daar en daar toch om!' Zo'n vrouw mocht ik hebben.

En wat het gebed aangaat: Bidden is vragen, smeken en ook dankzegging. In het begin tob je in de week vooraf dikwijls over het bidden. Je zou haast een gebed willen 'samenstellen'. Zo moet het niet! Wel was ik blij dat Erskine zegt: Voor het openbare gebed moeten we tevoren overdenken, wélke noden er opgedragen moeten worden. Daartegenover zegt Andrew Gray: In het openbare gebed bidden onze gáven meer dan onze genáden! Genade moet de overhand hebben.

Zelfs kan het voorkomen dat je al biddende in je gedachten meer een luisterende gemeente voor je ziet, en dat de God, tot Wie je bidt, zo véér weg is. Bidden léren, dat gaat nooit!

Soms kan het tot verwondering zijn, als je achteraf hoort hoe iemand getroffen is, dat zijn of haar noden juist met die woorden werden opgedragen, alsof je er van tevoren van wist. Dit bemoedigt, als de Heere zo betoont dat Hij bedient en alles bestuurt. Wat zijn en blijven we toch afhankelijk van de grote Ambtsdrager in de hemel. Hij is de Kóning van zijn Kerk.

Van alles kun je in het ambtelijke leven meemaken. Ook, dat je een telefoontje krijgt: 'Wat was die preek scherp! Daar kun je toch met je gezin niet onder kerken!' De leesdienst is een hulpmiddel, maar toch heeft de Heere dat zo vaak willen gebruiken. De ouderling moet lezend en biddend evengoed bediend worden als de dominee. Nodig is een bíddende gemeente, die de voorganger opdraagt. Wat vraagt Paulus in zijn brieven daar veel om. Maar laat die gemeente toch ook smeken om onder het gehoor een zegen te ontvangen. Op de huisbezoeken wordt dan ook gevraagd naar de vrucht onder de leespreken.

Onder ons zijn er nog zoveel vacante gemeenten, die onder leespreken samenkomen. Het is de opdracht van de Heere Jezus: 'Bidt dan de Heere des ogstes, dat Hij arbeiders in zijn oogst uitstote!'

(wordt vervolgd)

De Bijbel in het kerkelijk leven [4]

Taalgebruik rondom de Bijbel

De Bijbel moet opengaan. Dat is nodig in de kerk, tijdens kerkdiensten, op catechisatie en in het verenigingsleven, maar ook thuis, in onze gezinnen. De Bijbel moet worden verstaan. Het werk van de Heilige Geest is nodig in ons leven. Alleen zo zal de waarheid van Gods Woord in ons hart en leven werkelijk een plaats krijgen. Dit alles zagen we eerder. Nu willen we er tot slot bij stilstaan welk taalgebruik past rondom een open Bijbel.

ds. G. W. S. Mulder,
Zoetermeer

Welke woorden gebruiken we om de Bijbelse boodschap over te dragen? Oudere mensen gebruiken vaak andere woorden dan jongere mensen. Zo kan het woordgebruik ook verschillen per landstreek. We spreken hier wel van 'taalveld'. Talen zelf veranderen ook. Er komen woorden bij, er gaan woorden af. Wij doen daar zelf elke dag aan mee.

Taalveld

Welk taalveld gebruiken we in ons spreken over de Bijbel? Het is duidelijk dat afkomst en leeftijd hierin meespelen. Het is ook duidelijk dat ons taalveld vandaag de dag anders is dan zeg vijftig jaar geleden. Is het goed als we in de kerk de ontwikkelingen in het taalveld zonder meer volgen? Laat ik deze vraag illustreren met een voorbeeld. Hierna volgt wat twee denkbeeldige leerkrachten aan hun klas vertellen naar aanleiding van de gelijkenis van de verloren zoon.

- Leerkracht a: Waar je ook woont, wie je ook bent, we mogen allemaal tot God komen. God wil ons allemaal ontvangen. Wij mogen dit weten. Wat een rijke genade is dat! Nu mogen we er ook naar leven. Dat we God liefhebben om deze blijde boodschap en dat ook uitstralen naar de mensen om ons heen.
- Leerkracht b: Zie je hoe ver wij van God zijn afgedwaald? Dat komt door onze

zonde. Wij hebben een nieuw hart nodig. Dan komen we tot onszelf, net als de verloren zoon. Dan krijg je verdriet over de zonde en neem je er afscheid van. Bekering, noemen we dat. Wat verlang je er dan naar dat het goed wordt tussen de Heere en je hart. Is dat bij jou ook zo? De vader in de gelijkenis stond op de uitkijk. Zo roept de Heere: Mijn zoon (mijn dochter), geef Mij uw hart.

Hoe een taalveld functioneert

Deze voorbeelden laten een duidelijk verschil in woordgebruik zien. Dat kan beïnvloed zijn door leeftijd en achtergrond van de leerkracht. Maar laten we nagaan wat er precies gebeurt. Dat mensen bij God welkom zijn, klinkt in beide toepassingen door. Leerkracht a suggereert vervolgens dat we daarmee gelukkig zijn. Leerkracht b laat de noodzaak van wedergeboorte en bekering zien, en maakt ook duidelijk wat dit inhoudt. Leerkracht a gebruikt uitdrukkingen als 'zonde', 'een nieuw hart' en 'bekering' niet. Zijn leerlingen leren de woorden niet meer. Het is zeer te vrezen dat met deze begrippen ook de inhoud, de zaak ervan verdwijnt. Het moge duidelijk zijn: in dit voorbeeld gaan wissels om! In de gereformeerde gezindte is het taalveld in belangrijke mate beïnvloed door de Statenvertaling. In deze vertaling zijn de Bijbelse zaken zeer nauwkeurig verwoord. Eerder heeft ds. C. Sonneveld in ons blad

geïllustreerd dat de Herziene Statenvertaling (HSV) hiervan op tal van plaatsen onnodig en ongewenst afwijkt. Woorden als 'oprichten', 'inscherpen', 'aanbidden', 'van verre staan', 'wederom geboren worden', zijn in de HSV aangepast. Bedoelt de HSV nu hetzelfde? Of veranderen met het taalveld ook de zaken die door de woorden wordt uitgedrukt?

Ons taalveld is ook gevoed door de geschriften van Calvijn, de Nadere Reformatoren en Puriteinen. Dat komt vooral doordat zij hetzelfde theologische kader hanteerden. Kennisname van geschriften als van D. Bonhoeffer, T. Keller, C.S. Lewis en J. Piper brengt andere taalvelden aan het licht. Dat kan interessant zijn en in zekere zin zelfs verrijkend. Maar hoe is het nu met het wezen van de godsdienst gesteld? Zaken als de voldoening van Christus, het soevereine karakter van de genade en de verhouding tussen rechtvaardigmaking en heiligmaking worden in deze geschriften op een andere leest geschoeid dan wij uit Schrift en belijdenis leren.

De voetstappen der schapen

Blijkbaar brengt de Bijbel een eigen taalveld met zich mee. De gereformeerde traditie heeft dit taalveld uitgedragen. Woorden veranderen, er komen woorden bij en er gaan woorden af. Dat geeft niet, zolang we het ons toebetrouwde pand maar bewaren. Laten we in ons leven bij de Bijbel de bronnen gebruiken. Lees de "Christenreis" van Bunyan, van Boston "De viervoudige staat" en "Het genadeverbond" en van Comrie het "ABC" en "Enige eigenschappen des geloofs". Denk ook aan "Meer dan overwinnaars" of de catechismusverklaring van ds. G.H. Kersten. Dat is stevige kost, maar heel nuttig. Wie wat eenvoudigs zoekt kan denken aan meditatiebundels van bijvoorbeeld ds. J. van Haaren of "De geestelijke pelgrim" van ds. A. Vergunst.

De bruid uit het Hooglied zocht naar de bruidegom. En nog gaat het er in alle kerkenwerk om dat Christus en Zijn bruid elkaar ontvangen. De bruidegom uit het Hooglied geeft in het zoeken de raad om uit te gaan op de voetstappen der schapen (1:8). Laten we als ambtsdragers en verenigingsleiders, maar ook als leerkrachten en ouders proberen onze kinderen daarin voor te gaan en te leiden. Laten we ons voegen in het taalveld van Gods Woord. Want bijzonder daar wil de Heere Jezus Zich openbaren!

(slot)

Sabbatsrust op zondag [15]

De week voorafgaand aan de zondag waarop het sacrament van het Heilig Avondmaal wordt bediend, noemen we een week van voorbereiding. Deze voorbereidingsweek is voor Gods kinderen noodzakelijk om deel te nemen aan dit sacrament. 'Opdat wij tot onzen troost des Heeren Avondmaal mogen houden, is ons voor alle dingen nodig dat wij ons tevoren recht beproeven...'

ds. W.A. Zondag,
Woerden

Om een zegen van de Heere op de rustdag, en in het bijzonder tijdens de eredienst, voor eigen hart en leven te ontvangen, kan een goede voorbereiding evenmin worden gemist. Dat begint al op de zaterdag. Van der Kemp (1664-1718), die jarenlang de gemeente van Dirksland diende, wijst erop dat het gebod 'gedenkt de sabbatdag, dat gij dien heiligt' begint bij de voorbereiding. Scherp is zijn oordeel: 'Zonder voorheen daaraan gedacht te hebben, en met een hart woest en met aardse bezigheden bezet, aan het sabbatswerk te vallen, stelt de ziel buiten staat om de dag des Heeren te vieren'. Daarom, zo vervolgt hij, 'doet toch al uw werk voor de rustdag tijdig af, opdat ge u tijdig tot de nachtrust moogt begeven, om met een ontledigd gemoed van alle aardse zorgen, en door de matige slaap verfrist, des Heeren dag te vieren' (HC, blz. 670). Ook Justus Vermeer houdt zijn

hoorders de spiegel voor: 'Vóór de sabbat wordt hier aan de christenen geboden, niet alleen voorzichtig te zijn in zijn zesdaagse beroep, dat zijn hart alle dagen wordt bewaard en hij zich niet te veel met het aardse inlaat, waardoor hij onvatbaar voor een rechte sabbatsgestalte zou zijn. Maar ook dat men tijdig voor de sabbat zijn beroep zal staken en alles zal schikken tot het sabbatswerk. Dus dat men zich de Heere aanbiedt om voorbereid te worden. Zulks zal geschieden door eenzaam bidden, lezen, het overdenken van zijn noden, enz. En dit opdat men op die dag wat ver van zijn beroep af mocht zijn, en wat dichtbij de Heere en bij zichzelf zal zijn'. In de "toepassing" vraagt hij het nog eens met klem: 'Zijt gij wel bezorgd dat gij in de zes dagen te veel met uw beroep zoudt inlaten, dewijl uw hart dan ongeschikt wordt voor het werk op de sabbat? Staakt gij bij het naderen van Gods dag wel tijdig,

om daartoe te worden voorbereid, en zijt gij dus met verlangen naar die dag vervuld?' (HC deel 2, blz. 325 en 329). Hoe actueel... Het is niet heilzaam als we de zaterdagavond helemaal vullen met werken en uitgaan. Lees en overdenk iets uit Gods Woord; neem een goed boek ter hand; onderzoek eventueel alvast iets over de zondagsafdeling die tijdens de leerdienst uit de Heidelberger zal worden behandeld. En als de predikant bezig is met een preken-serie is het wellicht mogelijk om alvast het betreffende hoofdstuk dat behandeld wordt te lezen. Wanneer we op cursus of naar school gaan willen we toch ook van tevoren het materiaal bestuderen? Waarom doen we dat dan niet met het oog op de zondag?

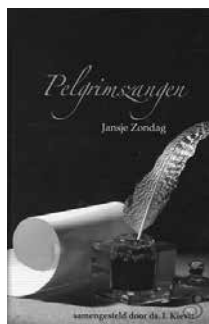
Dan nog iets over de afsluiting van de zaterdag. De eerder aangehaalde Van der Kemp benoemt de noodzaak om de zaterdag af te sluiten met een schuldbelijdenis: 'Begeeft u niet tot de nachtrust, tenzij ge eerst uw afwijkingen van de Heere in de vorige dagen met smart en verootmoediging overdenkt, voor de Heere beleden, en er verzoening en vrede over verkregen hebt bij de Heere door een hartelijke omhelzing van Zijn Zoon, opdat ge met David in vrede moogt nederliggen en slapen, en de Heere u doe zeker wonen. Dit zou de ziel in een zeer goede geschiktheid brengen om de Heere welbehagelijk Zijn dag te vieren'.

Een goede voorbereiding is voorts nodig op de (vroeg) zondagochtend. Smijtegelt attendeert er zijn hoorders op dat men 'des zondagsmorgens niet lang (moet) liggen, maar tijdig opstaan, lezen, bidden, elk voor zichzelf en met elkander; niet lang zich thuis ophouden, maar vroeg in den godsdienst komen' (HC, blz. 518). Het hart wordt niet bijzonder goed 'gestemd' als we laat uit bed komen en niet of nauwelijks toekomen aan een (persoonlijke) voorbereiding. Men moet zich er, aldus nog eens Van der Kemp, op toeleggen 'dat men er door des Heeren Geest bewerkt worde, om er door verlicht, verlevendigd, geheiligt en opgewekt te worden'. Daarom mag met David wel worden gebeden 'Zend Uw licht en Uw waarheid, dat die mij leiden, dat zij mij brengen tot den berg Uwer heiligheid en tot Uw woningen' (Psalm 43:3). Het gaat daarbij niet alleen om een persoonlijke zegen, maar tevens om een zegen over al het werk in Gods Koninkrijk, de bede om 'bewaring en vermeerdering' van Gods Kerk (HC Zondag 48). 'Uw Koninkrijk kome...'

(wordt vervolgd)

Boekennieuws

"Pelgrimszangen van Jansje Zondag", uitg. F.N. Snoek, Ermelo, 2014, uitg. Den Hertog, Houten; ISBN 978 94 91272 28 8; 180 blz.; € 14,50.

Pelgrimszangen van Jansje Zondag

'Aanbeveling behoeven de versjes niet. Ze dragen de keur des hemels, omdat God Drie-enig erin wordt verheerlijkt'. Aldus ds. I. Kievit uit Baarn in mei 1935, bij het verschijnen van dit boekje. 'Ze zijn eenvoudig van vorm; diep van inhoud; vol van geestelijk leven'. Nog geen twee maanden later verscheen een tweede druk. Opnieuw ds. Kievit: 'Het is toch onze overtuiging, dat het boekje beschikbaar moet blijven, omdat het van blijvende waarde is'.

En het boekje is nóg beschikbaar en onlangs opnieuw verschenen in een gebonden uitgave. Ds. B.J. van Boven voorzag deze druk van een woord vooraf. 'Dat het mocht dienen om een arm, verloren volk te leiden tot de kennis van die Koning, in Wie alleen het leven ligt en om Gods volk te leren alle gronden te verliezen en in een weg van recht met God verzoend te worden door het bloed van het Lam Gods', zo schreef de predikant uit De Valk-Wekerom.

Deze pelgrimszangen volgen na een korte levensschets. Jansje, geboren 19 juni 1890, stond als 19-jarig meisje aan het graf van haar broer Willem. Vier dagen voor zijn begrafenis werd genade aan haar ziel verheerlijkt. De weg waarlangs wordt in deze levensschets weergegeven. Ze was niet bij de waarheid opgevoed, maar ontving een recht tot het eeuwige leven. De verdere oefeningen in het genadeleven zijn op een

zodanige wijze beschreven, dat we dit maar van weinig mensen eerder hebben gelezen.

Jansje was 'bovenkerkelijk', maar deed belijdenis in de Hervormde Kerk in Hoevelaken, waar ze ook deelnam aan het Heilig Avondmaal. Ze was velen -ook kinderen- tot onderwijs. 'Ze vroeg naar de kern en niet naar de term'. Van termen zonder leven moest ze niets hebben.

Na een smartelijke, ongeneeslijke ziekte -zo heeft ze de laatste zes en een halve week van haar leven niet anders dan wat water kunnen drinken- overleed deze pelgrim op 8 maart 1935, nog maar 44 jaar oud. Heimwee had haar naar Boven getrokken. Vier dagen later werd zij begraven. Haar geestelijk leven was 25 jaar eerder begonnen met Psalm 116. De berijmde verzen 4 en 5 van deze Psalm werden door een grote schare gezongen, toen de rouwstoet zich naar de begraafplaats begaf.

De eerste 40 bladzijden van dit mooi vormgegeven boekje zijn inleidend. Uit de levensschets blijkt wel de zeer nauwe band aan ds. Kievit, die na haar sterven haar ogen toesloot. Na deze schets volgen 116 pelgrimszangen. Vanaf 1910, tot kort voor haar ontslapen. Ze zijn vol onderwijs. Eenvoudig van inhoud, bevindelijk ook. Al haar zielslegeringen worden in deze verzen vertolkt. Ze bevatten geen hoogstaand literair gehalte, maar spreken van heimwee, hét kenmerk van een ware pelgrim. Jansje was er zo één. Elke pelgrimszang gaf ze een opschrift, bijvoorbeeld "Bede om reiniging", "Rust in God", "Verzuchting" (bijzonder geschikt om bijvoorbeeld op een verenigingsavond van de vrouwenvereniging voor te lezen).

*De reis is veilig aan Uw hand;
Brenge Gij ons straks ter ruste
Wij zijn Thuis in 't vaderland
Wat zou ons hier nog lusten?*

J. Mastenbroek, Gouda

"De fontein des levens; over de verwerving van het heil", John Flavel; uitg. Den Hertog, Houten; ISBN 978 90 331 2625 3; 592 blz.; € 49,50.

De fontein des levens; over de verwerving van het heil

'Want ik heb niet voorgenomen iets te weten onder u dan Jezus Christus, en Dien gekruisigd'. Met dit woord van Paulus (1 Kor. 2:2) opent de Engelse predikant John Flavel zijn omvangrijke boek "De fontein des levens". Het boek werd destijds gevolgd door "Geschonken genade" (in het Nederlands reeds verschenen in 2008), dat gaat over de toepassing van het heil. "De fontein des levens", dat nog niet eerder in het Nederlands was verschenen, behandelt de verwerving van het heil. "Geschonken genade" was niet meer verkrijg-

baar, maar wordt nu opnieuw uitgegeven. Gelukkig feit is dat dit belangwekkende tweeluik van deze zeventiende eeuwse puritein nu compleet verkrijgbaar is.

In 42 hoofdstukken (de auteur noemt het zelf "preken") behandelt Flavel aan de hand van afzonderlijke teksten het Middelaarswerk van Christus, vanaf de raad des vrede tussen de Vader en de Zoon tot en met de wederkomst ten oordeel. In dit boek moet Christus het Middelpunt zijn, zegt Flavel, van de onderhandelingen in de stille eeuwigheid tot op de jongste dag.

Flavel zelf noemt zijn boek kort en goed "een beschouwing over Christus". Van alle onderwerpen in de wereld noemt hij Christus "het lieflijkste". 'Als er iets is aan deze zijde van de hemel wat onze tijd en onze aandacht waard is, is dit het wel', want Christus is als 'een leidraad die ons door het hele labrynt van de Schrift voert'.

Vandaar zijn eerste leerstelling: 'Er is als zodanig geen uitnemender leer die noodzakelijker is om verkondigd en bestudeerd te worden dan de leer van Jezus Christus en Die gekruisigd'.

Met de pen van een zeer vaardige schrijver begint Flavel zijn overdenkingen over hoe Christus was in Zijn oorspronkelijke heerlijkheid, voordat de raad des vredes werd uitgedacht. Hoe Hij was als een Voedsterling bij de Vader, hoe de Vader en de Zoon Zich in elkaar hebben verblijd: 'Ze waren in elkaars hart. Ze waren als het ware door elkaar omsloten. Ten opzichte van elkaar koesterden zij onuitsprekelijke en onbevattelijke vreugden en genietingen'. De Zoon was niet vertrouwd met leed, werd niet door armoede en gebrek gekweld, onderging nooit smaad en schande. 'Zijn Vader heeft nooit anders op Hem gezien dan met een glimlach en in liefde, met vreugde en blijdschap, hoewel Hij later door de mensen werd veracht'. In de raad des vredes is heilig onderhandeld. Daar heeft de Vader 'een groep arme, ellendige zielen, die zich volkomen te gronde hebben gericht' voorgesteld aan de Zoon, waarop Deze Zich bereid heeft verklaard aan al Vaders voorwaarden te

voldoen: 'Kom maar met al Uw rekeningen, opdat Ik zal zien wat zij aan U verschuldigd zijn. Heere, kom maar met die alle, opdat er voor hen geen rekeningen achteraf zullen zijn'.

Veel hoofdstukken zijn voorzien van een dringende toepassing (of 'vermaning'). Als Flavel zijn boek bijna gaat besluiten, schrijft hij (in het hoofdstuk over de wederkomst): 'Zoek de eenzaamheid, vergeet al het andere en denk na over uw ernstige, kostbare en eeuwige belang. Onderzoek de staat van uw ziel. Kijk in de Schrift, daarna in uw eigen hart en dan naar de hemel, en zeg: Heere, laat mij niet bedrogen uitkomen in een zaak als deze die voor mij van zo groot belang is. O, laat de onbelangrijke dingen van de tijd de indrukken van dood, oordeel en eeuwigheid niet uit mijn hart worden uitgewist!'

Flavel is een begenadigd theoloog die zijn werk diepgaand en zielkundig verricht. Hij is wars van 'schoolmeesterachtige niemendalletjes en luchthartige ideeën', zoals hij schrijft. Hij heeft 'de zaak goed overwogen', en die 'nauwkeurig van alle kanten bekeken'. In "De fontein des levens" blijkt dat bladzijde na bladzijde. Het boek vraagt de nodige leesinzet, maar daar is nog nooit iemand slechter van geworden. Flavel spoort ertoe aan: 'Aan het werk, christen, aan het werk! Laat uw licht niet doven. U moet zich afzonderen om hierover na te denken.'

Dit kostbare en kostelijke boek is prachtig uitgevoerd. De vertaling is van de hand van de nijvere N.A. Eikelenboom te Woerden.

J. van 't Hul, Lieren

Kerknieuws

BEROEPINGSWERK

Beroepen:

Te Bodegraven, ds. H. Hofman te Dordrecht.

Te Brakel, ds. J.M.D. de Heer te Middelburg-Centrum.

Te Carterton (Nieuw-Zeeland), ds. P. van Ruitenburg te Chilliwack (Canada).

Te Oostkapelle, ds. H. Hofman te Dordrecht.

Te Rotterdam-IJsselmonde, ds. W.J. Karels te Hardinxveld-Giessendam.

Te Rotterdam-Zuidwijk, ds. H. Hofman te Dordrecht.

Te Zwolle, ds. F. Mulder te Rhenen.

Bedankt:

Voor Sioux-Center (VS), ds. C. Sonneveld te Krabbendijke.

Voor Urk, ds. A. Verschuure te Scherpenzeel (Gld).

CATECHISATIE VOOR STUDENTEN IN PETRAKERK TE EDE

Op maandag 28 september zijn we gestart met de catechisatiegroep voor studenten die in Ede e.o. wonen of studeren. Je bent op maandag om **19.45 uur** van harte welkom in de Petrakerk, Lunterseweg 25, Ede. Wil je hieraan deelnemen, zorg dan dat de kerkenraad van je thuisgemeente hiervan op de hoogte is. De catechisatie wordt gegeven door ouderling E. van Veldhuizen. Je kunt je aanmelden via evanveldhuizen@kliksafe.nl

Kerkenraad Geref. Gemeente Ede

VERSLAG VERGADERING

CLASSIS MIDDELBURG

11 SEPT. 2015 TE VLISSINGEN

Ds. G.J. Baan opent als consulent namens de roepende kerk van Haamstede de classisvergadering op de gebruikelijke wijze.

Het moderamen wordt als volgt samengesteld: preses: ds. G.J. Baan, assessor: ds. R.A.M. Visser, quaestor: ouderling A.J. van der Maas en scriba: ouderling S. Riemens.

De volgende ingekomen rapporten worden aan de orde gesteld.

Het Jaarrapport 2014 met de begroting 2015 van het kerkblad Gomarus. Vervolgens het verslag van de Adviescommissie Gomarus. De commissie meldt dat besloten is om de vergoeding voor de bezorging van Gomarus te verhogen. Iedere bezorger ontvangt in plaats van € 0,10 per blad, vanaf 1 juli 2015 12,5 cent per bezorgde Gomarus. Vooralsnog wordt er geen verhoging ingevoerd van de

abonnementsprijzen en de advertentietarieven. Volgend jaar zal bezien worden hoe de financiële situatie is. Verder vraagt de commissie aan de gemeenten die de kopie van het gemeentenieuws aanleveren zorgvuldig te formuleren en zeker terughoudend te zijn bij de verwoording van met name sportieve activiteiten. De preses vraagt aandacht voor dit verzoek.

Het verslag van de vergadering van de classisdiakenen 2014 levert geen vragen op. Vervolgens wordt een vraag van de kerkenraad van Aagtekerke behandeld om advies inzake de bepaling van meerderheid van stemmen bij een meervoudige stemming op een ledenvergadering van die gemeente. Hierover is een uitleg gegeven in de uitgave van het Deputaatschap Kerkrecht der Gereformeerde Gemeenten 'De Dordtse Kerkorde met inleiding, aantekeningen en toelichting voor hedendaags gebruik'. Een andere mogelijkheid hiertoe geeft ds. W. Silfhout in zijn boek 'Gereformeerd Kerkrecht in kort bestek'. De kerkenraad van Aagtekerke heeft

ruim twee jaar geleden besloten de methode van ds. W. Silfhout toe te passen tot bepaling van de meerderheid bij een meervoudige stemming. Opgemerkt wordt dat de twee handelwijzen niet strijden met elkaar. Ds. Silfhout geeft in zijn boek een nadere uitwerking, een precisering in verband met een meervoudige stemming. De classis stelt vast dat een kerkenraad vrij is te kiezen welke methode wordt gebruikt.

De verdeling van de consulentenschappen wordt door de vergadering bekrachtigd: ds. G.J. Baan: Haamstede, Middelburg-Zuid en Terneuzen, ds. J.M.D. de Heer: Aagtekerke, Meliskerke en Westkapelle. en ds. R.A.M. Visser: Middelburg-Centrum, Oostburg, Oostkapelle en Vlissingen.

Als roepende kerk voor de eerstvolgende classisvergadering wordt de gemeente van Meliskerke aangewezen. De vergadering zal gehouden worden op maandag 8 februari 2016 te Middelburg-Centrum, aanvang 9.30 uur. Punten kunnen ingediend worden voor 23 december 2015. Ouderling Simmelink van de roepende kerk

eindigt de vergadering op de gebruikelijke wijze.

S. Riemens, scriba

MUTATIES KERKELIJK JAARBOEK 2015

* Pag. 152, **gemeente BOSKOOP**.

"Vacant" vervangen door:

Ds. J.J. Tanis, Gentiaan 23, 2771 SL Boskoop, tel. (0172) 462635.

Scriba is nu: J. Bloemendaal, Poelruit 25, 2771 RD Boskoop, tel. (0172) 213839, e-mail: scriba@ggboskoop.nl

* Pag. 371, gemeente

TRICHT-GELDERMALSEN.

Het adres van de scriba van de diaconie, J. Roza, is gewijzigd in: Rijksstraatweg 4, 4197 BC Buurmalsen.

* Pag. 399, **gemeente WOERDEN**.

"Vacant" vervangen door:

Ds. W.A. Zondag, Oudelandseweg 51, 3443 AC Woerden, tel. (0348) 415164, e-mail: wazondag@solcon.nl

Pag. 465, **C.W. van Haaften, voorlichter Deputaatschap Evangelisatie**.

Diens naam, adres enz. doorhalen.

Berichten

REGIONALE BIJENKOMST HELPENDE HANDEN, AFD. VELUWE

Regionale bijeenkomst, te organiseren door de afd. Veluwe van Helpende Handen, op **donderdag 8 oktober**, aanvang: 19.30 uur, in de kerk van de Geref. Gemeente te Barneveld-Zuid, waarin aandacht besteed zal worden aan het thema autisme in gezin en kerk. Naast het geven van informatie over autisme zullen de mogelijkheden die Helpende Handen biedt aan de orde komen. Tevens willen we inventariseren welke vragen er zijn waarop we in de regio mogelijk kunnen inspelen.

Deze avond is bedoeld voor ambtsdragers, vrijwilligers, ouders van kinderen met autisme, mensen met een partner met autisme, mensen met autisme, gemeenteleden, kortom... *voor iedereen*.

Inge van Hell-van Dijke, consulent lotgenotencontact van Helpende Handen, zal een lezing houden. Deze avond heeft dezelfde inhoud als de avond die vorig jaar in Nunspeet is belegd.

VOORLICHTING DEPUTAATSCHAP EVANGELISATIE

Gedurende vele jaren heeft de heer C.W. van Haaften uit Nunspeet zich namens het Deputaatschap Evangelisatie belangeloos ingezet als voorlichter voor het evangelisatiewerk. Vele middagen en avonden heeft hij zich ingespannen, waarbij autoritten tot in de late uurtjes geen uitzondering waren. Wij zijn hem hiervoor veel dank verschuldigd! Het ouder worden brengt ook voor de heer Van Haaften het zoeken van een nieuwe balans in draagkracht en draaglast met zich mee. Daarom heeft hij besloten met het voorlichtingswerk te stoppen. Juist omdat hij dit werk zo lang heeft gedaan is zijn naam binnen onze gemeenten breed bekend. Wij vragen u van deze ver-

andering goede nota te nemen, dit om te voorkomen dat de heer Van Haaften in de komende tijd opnieuw met verzoeken tot het geven van voorlichting benaderd wordt. Overigens: het deputaatschap houdt zich zeer aanbevolen voor een presentatie op uw vereniging of school. U kunt contact opnemen met mw. L. Kooijman-van Es, die de voorlichting coördineert. Haar e-mailadres is l.kooijman@evgg.nl

VERKOPINGEN

Barendrecht

Actiemarkt op **zaterdag 10 oktober**, van 10.00-14.30 uur, in de loods van Hillfresh, Handelscentrum ZHZ 48 te Barendrecht. De opbrengst is t.b.v. bouwfonds kerkgebouw Geref. Gemeente, aldaar.

Capelle a/d IJssel-Middelwatering

Verkoop door de vrouwenvereniging Wees een zegen op **zaterdag 3 oktober** van 10.00-15.00 uur, in de Elimkerk, Merellaan 346 te Capelle a/d IJssel. De opbrengst is voor de zending, evangelisatie en kerk.

H.I. Ambacht

Verkoping door de vrouwenvereniging Bidt en werkt i.s.m. de zendingcommissie te H.I. Ambacht, op **zaterdag 10 oktober**, van 9.30-13.00 uur, in de Petrakerk van de Geref. Gemeente, aldaar, ingang Thorbeckestraat.

Nieuw-Beijerland

Verkoping door de vrouwenvereniging Tryfena te Nieuw-Beijerland op **zaterdag 10 oktober**, van 10.00-13.00 uur, in het kerkgebouw van de

Geref. Gemeente, aldaar, Middelstraat 13. De opbrengst is t.b.v. de zending en evangelisatie.

Poortvliet

Verkoping door de vrouwenvereniging Tryfena te Poortvliet op **donderdag 8 oktober**, van 15.00-17.00 uur en van 19.00-20.30 uur, in de zaal van de kerk van de Geref. Gemeente, aldaar.

Kerkdiensten

ZONDAG 4 OKTOBER 2015

Aagtekerke 14.30 uur stud. E.J. Boudewijn; Aalborg 9.30 en 18.00 uur ds. J. van Rijswijk; Aalst 14.30 uur ds. J. van Rijswijk; Alblasserdam 9.30 en 16.30 uur ds. B. van der Heiden; Amersfoort 16.30 uur stud. M.H. Schot; Amsterdam-Noord 10.00 en 16.00 uur stud. M.T. Al-Chalabi; Apeldoorn 18.00 uur ds. A.P. Baaijens; Arnhem 19.00 uur ds. A.A. Brugge; Barendrecht 9.30 uur ds. J. Mijnders en 14.30 uur ds. G. Pater; Barneveld-Centrum 9.30 en 19.00 uur ds. D. de Wit; Barneveld-Zuid 9.30 en 19.00 uur stud. W. Mouw; Beekbergen 10.00 en 19.00 uur stud. M.H. Schot; Benthuizen 9.30 en 18.00 uur ds. H.A. van Zetten; Berkenwoude 19.00 uur ds. C. van Ruitenburg; Bodegraven 10.00 uur ds. H. Paul en 16.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Borssele 14.00 uur ds. C. Sonneveld; Boskoop 9.30 en 16.30 uur ds. J.J. Tanis; Brakel 15.00 uur ds. E. Bakker; Capelle a/d IJssel-West 10.00 uur ds. A. Moerkerken; De Valk-Wekerom 9.30 en 19.00 uur ds. B.J. van Boven; Delft 18.30 uur ds. R. Kattenberg; Den Helder 16.00 uur ds. A. Verschuure; Deventer 16.00 uur ds. A.B. van der Heiden; Dirksland 10.00 en 18.00 uur ds. P. Blok; Doetinchem 9.30 en 15.00 uur ds. A.P. Baaijens; Dordrecht 10.00 en 17.00 uur ds. H. Hofman; Ede 9.30 en 16.00 uur ds. A.A. Brugge; Elspeet 10.00 en 18.30 uur ds. G. van Manen; Emmeloord 9.30 (H.A.) en 16.00 uur ds. P.G. Heijkamp; Enkhuizen 9.30 en 16.00 uur ds. G. Heijkamp; Enschede 17.30 uur ds. W. Visscher; Enter 9.30 en 15.00 uur ds. W. Visscher; Ermelo 9.30 en 18.30 uur ds. P. Melis; Genemuiden 9.30 en 15.30 uur ds. C. Hogchem; Goes 9.30 en 18.00 uur ds. C.J. Meeuse; Gorinchem 10.00 en 16.00 uur ds. L. Blok; Gouda 9.30 en 16.30 uur ds. G. Clements; 's-Gravenhage 15.30 uur ds. W. Harinck; 's-Gravenpolder 9.30 en 18.00 uur ds. S.W. Janse; 's-Gravenzande 18.30 uur stud. M.T. Al-Chalabi; Groningen 10.00 en 16.00 uur ds. J.B. Zippro; Haamstede 18.30 uur ds. R.A.M. Visser; Hardinxveld-Giessendam 9.30 uur ds. G.J. van Aalst en 18.00 uur ds. W.J. Karels; Hendrik-Ido-Ambacht 10.00 en 16.30 uur (H.D.) ds. M. Joosse; Hilversum 19.00 uur ds. L. Terlouw;

Hoedekenskerke 14.30 uur ds. A.J. de Waard; Hoofddorp 18.30 uur ds. J.S. van der Net; Hoogeveen 19.00 uur ds. J. IJsselstein; Hoogvliet 14.30 uur ds. S. Maljaars; Houten 10.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Kampen 9.30 en 15.30 uur (H.D.) ds. J. IJsselstein; Kamperland 17.00 uur ds. C. Harinck; Katwijk aan Zee 16.00 uur ds. G.W.S. Mulder; Klaaswaal 9.30 uur ds. W.J. Karels en 18.00 uur ds. G.J. van Aalst; Kootwijkerbroek 10.00 en 19.00 uur ds. G. Beens; Kortgene 14.00 uur ds. G.J. Baan; Krabbendijke 9.30 en 18.00 uur ds. C. Sonneveld; Krimpen a/d IJssel 9.30 en 16.30 uur ds. C. van Ruitenburg; Kruiningen 9.30 en 18.00 uur (H.D.) ds. G. Bredeweg; Leerdam 10.00 en 18.00 uur ds. J. Schipper; Leiderdorp 10.00 (H.A.) en 16.00 uur ds. J.S. van der Net; Lisse 10.00 en 16.00 uur ds. G.J.N. Moens; Marknesse 19.00 uur ds. K. Boeder; Meeuwen 15.00 uur ds. P. Mulder; Meliskerke 14.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Middelburg-Centrum 9.30 en 18.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Middelburg-Zuid 18.30 uur ds. G.J. Baan; Middelhamnis 9.30 en 18.00 uur ds. S. Maljaars; Mijdrecht 19.00 uur ds. J.J. van Eckeveld; Moerkapelle 9.30 en 18.30 uur ds. W. Harinck; Naaldwijk 15.00 uur ds. H.A. van Zetten; Nieuw-Beijerland 9.30 uur ds. A. Vermeij; Nieuwdorp 9.30 en 18.30 uur ds. A.J. de Waard; Nieuwer ter Aa 19.00 uur ds. B. Labee; Nieuwerkerk 16.00 uur ds. A.J. Gunst; Nieuwe-Tonge 14.30 uur ds. P.D. den Haan; Nijkerk 9.30 uur ds. J.J. van Eckeveld en 14.30 uur ds. F. Mulder; Nisse 14.00 uur ds. C. van Krimpen; Nunspeet 9.30 en 15.00 uur (H.D.) ds. A. Schot; Ooltgensplaat 18.00 uur ds. H. van der Heiden; Oosterland 10.00 en 18.30 uur ds. J. van Belzen; Oostkapelle 9.30 uur ds. A.J. Gunst en 15.00 uur ds. W.A. Zondag; Opheusden (in Gereformeerde Gemeente in Nederland) 12.00 en 19.00 uur ds. G.M. de Leeuw; Opperdoes 10.00 (H.A.) en 19.00 uur ds. A. Verschuure; Oud-Beijerland 19.00 uur (leesdienst) ds. M. Joosse; Oudemirdum 19.30 uur ds. J.B. Zippro; Poederoijen 18.30 uur ds. M.J. van Gelder; Poortugaal 9.30 uur ds. C. Neele; Poortvliet 10.00 uur en 18.30 uur stud. J.B. Huisman en 14.30 uur stud. J. de Kok; Puttershoek 10.00 en 15.30 uur ds. H. van der Heiden; Rhenen

10.00 en 18.00 uur ds. F. Mulder; Ridderkerk 9.30 en 17.00 uur ds. G. Pater; Ridderkerk-Slikkerveer 9.30 uur ds. J. Driessen en 15.00 uur ds. W.J. Karels; Rijssen-Noord 9.30 en 18.30 uur ds. C.A. van Dieren; Rijssen-West 9.30 en 18.30 uur ds. J. van Laar; Rijssen-Zuid 9.30 en 18.30 uur (H.D.) ds. A. Schreuder; Rilland-Bath 9.30 uur en 18.30 uur stud. J. de Kok en 14.00 uur ds. C.J. Meeuse; Rotterdam-Alexanderpolder 10.00 uur ds. W. Silfhout en 16.00 uur ds. R. Kattenberg; Rotterdam-Centrum 14.30 uur ds. H. Hofman; Rotterdam-Zuidwijk 19.00 uur ds. W. Silfhout; Scherpenisse 14.30 uur ds. S.W. Janse; Scheveningen 16.00 uur ds. W. Silfhout; Sint Annaland 14.30 uur ds. J. van Belzen; Sint Philipsland 15.00 uur stud. J.B. Huisman; Sliedrecht 9.30 en 18.00 uur ds. A.T. Huijser; Soest 9.30 uur ds. M.J. van Gelder en 15.00 uur ds. J. Schipper; Spijkenisse 16.30 uur ds. J. Driessen; Sprang-Capelle 15.30 uur ds. M.J. van Gelder; Stolwijk 10.00 en 19.00 uur ds. G. Hoogerland; Terneuzen 10.00 en 15.30 uur ds. R.A.M. Visser; Terwolde - De Vecht 9.30 en 14.30 uur (H.D.) ds. K. Boeder; Tholen 10.00 en 18.30 uur ds. P.D. den Haan; Tricht-Geldermalsen 10.00 en 18.30 uur ds. P. Mulder; Urk 10.00 en 17.00 uur ds. M. Golverdingen; Utrecht 10.00 en 16.30 uur ds. L. Terlouw; Veen 9.30 en 18.00 uur ds. E. Bakker; Veenendaal 9.30 en 16.30 uur (H.D.) ds. B. Labee; Vlaardingen 10.00 en 16.30 uur ds. H. Brons; Vlissingen 9.30 en 16.00 uur ds. G.J. Baan; Waarde 9.30 en 18.00 uur ds. D.W. Tuinier; Waardenburg 10.00 en 18.30 uur ds. M. Mondria; Werkendam 10.00 (H.D.) en 18.00 uur ds. M. Karens; Westkapelle 9.30 uur en 18.30 uur stud. E.J. Boudewijn; Westzaan 16.30 uur ds. J.J. van Eckeveld; Wierden 15.00 uur ds. J. van Laar; Wolphaartsdijk 14.00 uur ds. D.W. Tuinier; Yerseke 9.30 en 18.00 uur ds. C. van Krimpen; Zoetermeer 10.00 en 18.30 uur ds. G.W.S. Mulder; Zwijndrecht 9.30 en 16.30 uur ds. J.W. Verweij; Zwolle 9.30 uur ds. A.B. van der Heiden en 15.00 uur ds. G. van Manen;

DINSDAG 6 OKTOBER 2015

Aalst 19.30 uur ds. G. van Manen; Borssele 19.30

uur ds. J. Schipper; Naaldwijk 19.45 uur ds. A.T. Huijser; Nijkerk 19.30 uur ds. C.A. van Dieren; Oosterland 19.30 uur ds. J. van Belzen; Soest 19.30 uur stud. J.B. Huisman; Uddel 19.30 uur (voor de zending) ds. A. Verschuure;

WOENSDAG 7 OKTOBER 2015

Brakel 19.30 uur ds. J. van Belzen; Doetinchem 19.30 uur ds. A.P. Baaijens; Gouda 19.30 uur ds. S. Maljaars; Hilversum 19.45 uur (voor de evangelisatie) ds. G. Pater; Kortgene 19.30 uur ds. G. Bredeweg; Leerdam 19.30 uur ds. J. Schipper; Leiderdorp 19.30 uur ds. G.W.S. Mulder; Opperdoes 19.30 uur ds. J.S. van der Net; Oud-Beijerland 19.30 uur (voor de evangelisatie) ds. J.W. Verweij; Oude-Tonge 19.30 uur ds. W. Silfhout; Poederoyen 19.30 uur ds. A.J. Gunst; Poortugaal 19.30 uur ds. A. Schot; Rotterdam-IJsselmonde 19.30 uur ds. F. Mulder; Stolwijk 19.30 uur ds. G. Hoogerland; Veen 14.30 uur (huw.bev.) ds. E. Bakker; Werkendam 19.30 uur ds. M. Karens; Zwijndrecht 19.30 uur ds. C. Sonneveld;

DONDERDAG 8 OKTOBER 2015

Alblasserdam 19.30 uur (GBS-dienst) ds. G. Beens; Bodegraven 19.30 uur ds. M. Karens; Gravenzande 19.45 uur ds. P. Melis; Hoofddorp 19.45 uur ds. J.W. Verweij; Krimpen a/d IJssel 14.15 uur (huw.bev.) ds. C. van Ruitenburg; Ooltgensplaat 19.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Ouddorp 19.30 uur ds. E. Bakker; Sprang-Capelle 19.30 uur ds. M. Mondria; Terwolde - De Vecht 14.15 uur (huw.bev.) ds. K. Boeder; Tricht-Geldermaalsen 13.45 uur (huw.bev.) ds. P. Mulder; Urk 19.30 uur ds. M. Joosse;

VRIJDAG 9 OKTOBER 2015

Barneveld-Zuid 14.00 uur (huw.bev.) ds. G. Beens; Genemuiden 13.30 uur (huw.bev.) ds. C. Hogchem; Gravenpolder 14.30 uur (huw.bev.) ds. S.W. Janse; Rijssen-Zuid 13.00 uur (huw.bev.) ds. A. Schreuder; Werkendam 14.30 uur (huw.bev.) ds. M. Karens;

ZATERDAG 10 OKTOBER 2015

Gouda 15.00 uur (dovendienst) stud. J. de Kok;

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 4 OKTOBER 2015

Alkmaar (Willem Buytewechstraat 2, Alkmaar) 10.00 en 16.30 uur evang. G. Baan; Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 en 17.00 uur evang. J. Krijgsmann; Emmen (Prinsesselaan 6 I) 9.30 en 15.30 uur evang. C. van Drunen; Leeuwarden (Achter de Hoven 2c) 9.30 en 12.00 uur (aangepaste dienst) evang. S. de Visser; Merksem (Jaak de Boeckstraat 21-23, Merksem) 10.00 en 17.00 uur evang. A. van Setten; Tilburg (Offenbachstraat 105) 10.00 en 18.30 uur evang. H.J. van den Boogaart;

Voor alle in dit nummer genoemde toekomstige data geldt:

INDIEN DE HEERE WIL EN WIJ LEVEN

Advertenties

Dorst
BEGRAFNISVERZORGING

Molenpad 4
4696 BP Stavenisse
Telefoon: 0166 - 69 74 38
Mobiel : 06 -10 64 28 07
www.dorstbegrafeniszorg.nl

Wij verzorgen alléén begravingen

Te huur in Kootwijkerbroek:
een **vrijstaande woning** met
3 slaapkamers en een **flinke**
bergruimte voor max. 1½ jaar.
Tel. 0653405696.

Goedeboeken
nieuw en tweedehands
Kerkbuurt 30, Sliedrecht
0184-769003
www.goedeboeken.nl

**Reformatische
Psychologenpraktijk
Nederland**

Wij bieden identiteit bewuste hulp aan kinderen, jongeren en volwassenen met o.a.:
Relatieproblemen, Opvoedingsvragen, Gedragsproblemen, Traumatische ervaring(en), Gezinsproblemen, Persoonlijke problematiek (zoals Depressie, Angst, Identiteitsvragen), Arbeidsproblemen, Autisme Spectrum Stoornis

Plantageweg 5, 2951 GN Alblasserdam
078 - 69 32 808 of info@rpnederland.nl
Bezoek onze website voor meer informatie, de tarieven en aanmelding.
www.rpnederland.nl

Identiteitsbewust • Persoonlijk • Vertrouwelijk • Doelgericht

Tijdelijk te huur gevraagd: woning
(liefst in het buitengebied van)
omgeving Ede-De Klomp.
Voor gezin van 3 personen.
Tel. 06-13474558, bgg 06-13666805

Nieuwe Collectie
bij Klein Kleding
Sliedrecht - Zierikzee
www.KleinKleding.nl

Cedrah Wonen, zorg en diensten vanuit een reformatische levensovertuiging

**Liefdevolle ouderenzorg volgens
Bijbelse normen en waarden**

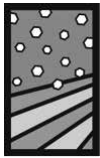
Ontdek wie wij zijn op cedrah.nl.

Cedrah gaat uit van de Gereformeerde Gemeenten in Zeeland en Zuid-Holland en de Christelijke Gereformeerde Kerken in Rotterdam en omgeving.

Meer informatie? Bel naar 0118 67 66 00,
mail naar zip-info@cedrah.nl of ga naar cedrah.nl.

Cedrah
Wonen • Zorg • Diensten

Stichting Vrienden van Mannafields

Dankbetuiging

Het bestuur van de **Stichting Vrienden van Mannafields** wil, na de Heere, allen die ons in de afgelopen periode financieel hebben gesteund zeer hartelijk bedanken. Veel geld is overgemaakt, door particulieren, bedrijven, kerkenraden en ons Deputaatschap Bijzondere Noden. Er kwamen kleine en grote en zelfs enkele zeer grote giften binnen. Wij waren daarover verwonderd en verblijd. Dankzij uw gaven kon onze Mannafields Christian School in Edinburgh in Schotland open blijven en konden de achterstallige salarissen van de leerkrachten geheel worden uitbetaald. En er komen nog steeds giften binnen. Blijft u dat alstublieft doen. Want hoewel het leerlingenaantal licht stijgt en er dus meer inkomsten zijn, blijven de uitgaven nog steeds groter dan de inkomsten. Bijstand vanuit Nederland blijft nodig.

Wij zijn bezig een Nieuwsbrief te ontwikkelen. Daardoor hopen wij u regelmatig te informeren hoe het met onze school gaat. Toezending van de Nieuwsbrief doen we via email, naar de adressen die bij ons bekend zijn. Ook op onze website wordt de brief gepubliceerd: www.mannafields.nl. U kunt uw emailadres bij ons bekendmaken door een mail te sturen aan info@mannafields.nl.

Onze stichting heeft de ANBI-status. Uw giften zijn dus fiscaal aftrekbaar.

Met vriendelijke groet, Alex Kroon, secretaris

Kraamzorg

“Die eerste kraamdagen vergeet ik nooit meer”

Kraamzorg door medewerkers met een reformatische identiteit, dat is **een vertrouwd idee**. Meer informatie? www.rstzorg.nl of bel 0342 - 42 23 24.

RST Zorgverleners biedt ook **huishoudelijke hulp** en **verpleging & verzorging**

E. Treur
Kroostweg 22
3704 ED Zeist
Telefoon 030 - 6924258
Mobiel: 06 - 57315689
www.begrafenisondernemingtreur.nl
info@begrafenisondernemingtreur.nl

Begrafenisonderneming Treur

Wij verzorgen alleen begrafenissen

Voor Verantwoorde Boeken!

www.deroeboeken.nl
078-6124081

Psychosociale Hulp H.I. Ambacht
www.jeugdpraktijkambacht.nl
06 - 34 28 32 83

Zangavond Yerseke Ger. Gem.

D.V. zaterdag 10 oktober
Aanvang 19.00 uur
Jeugdkoor Asaf Werkendam
en Mannenkoor Ethan Yerseke
www.ethanyerseke.nl

Fides

praktijk voor hulpverlening en diagnostiek

Een vertrouwd adres voor hulp aan kinderen, jongeren en volwassenen vanuit een Bijbelse visie.

Wij bieden o.a. hulp bij:

- Opvoedingsvragen
- Relatie- of werkproblemen
- Sombèrheid, angst, piekeren
- Psychische klachten
- Gezinsproblemen
- Identiteits- en andere vragen

U kunt bij ons ook terecht voor psychologisch onderzoek, indicatieaanvragen en onderzoek, begeleiding en training van mensen met een verstandelijke beperking.

Bel voor informatie of aanmelding

Tel. 0342 - 41 99 77
Van Breugelplantsoen 1
3771 VM Barneveld
www.fideshulpverlening.nl

Juridisch advies en administratieve en praktische hulp bij:

- nalatenschappen
- testamenten
- erfbelasting
- bewind en executele

HUIB RUIJGROK

ERFRECHT & NALATENSCHAPPEN

Burg. Houtkoperweg 7 4033 BJ Lienden T 0344 745 104
M 06 19452290 info@huibruijgrok.nl www.huibruijgrok.nl

Agathos thuiszorg en Curadomi zoeken

Wijkverpleegkundigen

niveau 5, minimaal 16 uur

Rotterdam Alexander & Rotterdam Noord & andere diverse regio's in Nederland

Lelie zorggroep

Meer informatie en overige vacatures: leliezorggroep.nl

Agathos

- Nette **hulp** bij het **huishouden** voor vader?
- Beter omgaan met uw zoon met **autisme**?
- Weer een **gezellige gezinsmaaltijd**?
- Hulp bij het **douchen** voor uw moeder door een bekwame verzorgende?
- **Mantelzorg**ondersteuning?

Agathos is een reformatorische organisatie en biedt zorg en hulp aan iedereen die dat nodig heeft.

(010) 26 40 777
www.agathos-thuiszorg.nl

Agathos is onderdeel van Lelie zorggroep (leliezorggroep.nl).

Waarom Paul Roescher?

Wij geven u twaalf redenen!

1

Hoog in kwaliteit!

Magnolia hoekkeuken Keuken compleet inclusief apparatuur.

Kraakprijs!
2248,-

PAUL ROESCHER
KEUKEN • BAD • VLOER • HAARD

Totaal 17500 m2 in Rijssen en Apeldoorn
Tel. 0548 530 350 www.paulroescher.nl

Voor een zorgzame begeleiding

KOSTER
Begravenisonderneming

Barneveld,
Scherpenzeel e.o.
A. Koster
Telefoon: 033 277 0555

Kantoor: Stationsweg 411
3925 CD Scherpenzeel

Centraal nummer (24 uur):
033 277 0555

HUDSON TAYLOR

Stichting Bijbelse Hulpverlening China

Christelijk onderwijs
voor Daiyu?

De kerk in China groeit.
Hudson Taylor ondersteunt met:

- Onderwijs
- Lectuur
- Toerusting
- Diaconaat

www.hudsonstaylor.nl

Help mee. Steun ons!
NL56 RABO 0347 3760 29

begravenisverzorging
Den Hollander

Begravenissen in Den Haag, Westland, Gouda, Rotterdam, Vlaardingen en omstreken.
Wij verzorgen alleen begravenissen.

Dag en nacht bereikbaar.

P.N. den Hollander
T. den Hollander

Tel. 010 - 4600509

www.begravenisverzorgingdenhollander.nl

Boekhandel

De ZONNEBLOEM

Dorpsstraat 164 - Scherpenzeel (gld)
033-2774355

www.boekhandeldezonnebloem.nl

KLASSIEKE ORGELS...

Johannus
Eminent
Domus
Monarke
Cantilena
enz.

Ruime ervaring
in zaal- en
kerkorgels

Stolk
Orgels

NIJWERKERK A/D IJSSEL
Vrijheidslaan 55 - tel. (0180) 31 56 52

Krabbedijkje
Nederhemert Nrd.
Papendrecht

www.stolkorgels.nl

Begravenisonderneming

De Jongh

H. de Jongh
P.H. van der Leer
D.D.E. Meliëste
M.K. Ligthart

Voor een waardige en stijlvolle
verzorging van alleen begravenissen.

Wij zijn dag en nacht persoonlijk bereikbaar.

Hardinxveld-Giessendam	0184 - 611154
Waardenburg	0418 - 652039
Werkendam	0183 - 701017
Papendrecht	078 - 8200399
Nieuw - Lekkerland	0184 - 683838

Begravenisverzorging Schutte-Versteeg, uit Papendrecht, en A. G. Boer, uit Nieuw - Lekkerland, zijn door ons overgenomen.

www.begravenisondernemingdejongh.nl

Annette van Maaren (Msc.)
Reformatorisch Psycholoog

Haastrecht Oudewater
Montfoort Gouda
0348-558000 of 06-42504158
www.phhaastrecht.nl

Psychologische Hulpverlening

HARKES

Begravenissen

Dokter Hamburgerlaan 59
2771 JR Boskoop

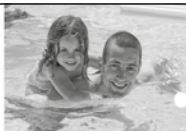
www.harkesbegravenissen.nl

Wij verzorgen alleen begravenissen

0172 - 21 21 22

HERFST VAKANTIES

BOEK SNEL OP WWW.GEVARIEERDEVAKANTIES.NL

- Reformatorisch gezinspark en familiecamping
- Mooie Chalets van 4 tot 10 personen
- Fraaie en schone familiecamping
- Ontdek en geniet van de Veluwe

'heel eigen!'

Casa Familia

Maak kennis met Casa Familia Voorthuizen voor €116,60 weekend/midweek!
Kijk op gevarieerdevakanties.nl voor de voorwaarden en arrangements.

T 0342-478380

VOORTHUIZEN

De Johannes Calvijn school te Wolphaartsdijk zoekt een:

Directeur

Informatie

M.C. Dek (directeur): 06-52581159/0113-342189
Sollicitaties voor DV 15 oktober t.a.v. de directeur:
Gardemierhof 31, 4471 CN Wolphaartsdijk
e-mail: r.dek@johcalvijnsschool-wdijk.nl

Wie zijn wij?

- een kleine school (70 leerlingen)
- vier kleine (combinatie)groepen
- aandacht en zorg voor elkaar

Over de functie:

- part-time functie, 2 dagen per week
- met ingang van 1 januari 2016

Kerntaken:

- reformatorische beginselen onderschrijven en uitdragen
- onderwijskundig en doelgericht leiding geven
- stimuleren en samenbinden van het team

Veel vluchtelingen verblijven in Syrië, Irak en omliggende landen. Door een bijdrage aan Bijzondere Noden steunt u plaatselijke kerken in het opvangen van deze mensen.

Daarnaast is uw steun voor evangelisatie onder bootvluchtelingen van harte welkom op NL52INGB0000307447 o.v.v. Noodhulp vluchtelingen.

Ook in Nederland komen dagelijks vluchtelingen aan. Wilt u iets betekenen voor deze mensen? Kijk voor tips en adviezen op: www.bijzonderenoden.nl/actueel

bijzondere noden
handen van de kerk

Deputaatschap tot Hulpverlening in Bijzondere Noden van de Gereformeerde Gemeenten

NOODHULP VLUCHTELINGEN

DONEER VIA ONZE WEBSITE WWW.BIJZONDERENODEN.NL

Colofon

De Saambinder
Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofredacteur: ds. G.J. van Aalst

Bijdragen van medewerkers en boeken ter recensie
ds. G.J. van Aalst,
Molendijk 136, 3286 BK Klaaswaal
tel. 0186-576990, fax 0186-575105
e-mail: gjvanaalst@kliksafe.nl

Redacteuren: ds. B. Labee, ds. C. Neele

Meditaties
ds. C. Neele,
Egge 28, 3171 DE Poortugaal,
tel. 010-5017707
e-mail: c.neele@kliksafe.nl

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk) en berichten

redactie-secretaris: J.J. Verhage
Kloosplantsoen 131,
2985 SC Ridderkerk,
tel. 0180-420865, fax 0180-423583
E-mail: jj.verhage@kliksafe.nl
Aanlevertijd:

Uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór de datum van verschijning van De Saambinder in de daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk aan

Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening, postbus 608, 3440 AP Woerden, tel. 0348-489900, fax 0348-483599, e-mail: saambinder@cbgg.nl

Advertenties en familieberichten aan

Drukkerij Verloop, postbus 33, 2950 AA Alblasserdam

tel. 078-6912899, fax 078-6919536
e-mail: saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen uiterlijk donderdag vóór de week van verschijning aangeleverd te zijn. Rouwadvertenties uiterlijk maandagmorgen 9 uur.

Advertenties € 1,15 per mm.
Familieberichten € 0,40 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 21% btw.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan: Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening, postbus 608, 3440 AP Woerden, tel. 0348-489900, fax 0348-483599, e-mail: saambinder@cbgg.nl

Betalingen abonnementsgelden

IBAN: NL11 INGB 0000 0643 27 t.n.v.

De Saambinder-abonnementen te Woerden.

Abonnementsprijzen (bij vooruitbetaling):

voor Nederland: € 13,00 per halfjaar (te betalen per 1 april en 1 oktober); voor het buitenland: € 24,- per jaar + extra portiekosten. Canada \$ 115,-; USA \$ 115,-.

Correspondentieadres Noord-Amerika

Mr. A.M. Berman, P.O. Box 20188, St. Catharines, ON L2M 7W7, Canada
e-mail: purlin@sympatico.ca

De redactie aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid betreffende de inhoud van de advertenties en de (recensies van de) aangekondigde boeken.

Ds. Labee over: Echte wereldburgers?

Hoe kan het dat we zo vervuld zijn met alles van deze wereld en dat we er zo vast aan zitten?

Verkleefd

De vraagsteller legt de vinger op een zere plek: ondanks de in 2014 binnen onze gemeenten gehouden boete- en bededag en de indringende kanselboodschap, lijkt er zo weinig te veranderen. Ook in onze gemeentekring zijn we over het algemeen zo druk met alle dingen van het hier en nu. Een oud versje luidt: *'Mensen van de wereld en van de kerk reisden, verbonden in hun hart en in hun werk; tot niemand dan de Meester Die alle dingen weet, hen nog kon onderscheiden.'* Echte wereldburgers, verkleefd aan al het 'zien en zinnelijke'. Zou de oorzaak niet liggen in onze doodstaat? Zonder wedergeboorte zijn we immers 'dood' in zonden en misdaden? Onze vaders schrijven in de kanttekening: 'Dat is, niet alleen de tijdelijke en eeuwige dood onderworpen; maar ook zonder enig leven en beweging in geestelijke zaken' (kt.2a op Éfeze 2). Na ontvangen genade moet ook

het ware Sion - tot hun smart! - belijden dat ze zo 'vleselijk' zijn, verkocht onder de zonde.

Vasten en bidden

Verbonden aan de bovengestelde vraag, waren allerlei suggesties meegezonden. Graag zou de vraagsteller alle dagen willen oproepen tot verootmoediging. Liefst met het toepassen 'van de Bijbelse notie tot vasten en bidden'. 'En dat alles omdat de Heere het zo waard is om oprecht gediend te worden', zo klonk aan het slot van deze vraag. We onderschrijven dat allemaal van harte! Tegelijk zal - in het licht van wat we hierboven schreven - duidelijk zijn dat 'onze activiteiten' de oplossing niet zijn. Dan kunnen we vervallen in allerlei vastendagen zoals de Fari-zeeën tijdens de omwandeling van de Heere Jezus op aarde of de vastentijd voor Pasen na carnaval (!) in de Roomse traditie of de Ramadan voor het Suikerfeest bij Moslims... In het Oude Testament horen we de levende God, bij monde van Jesaja, spreken: 'Zou het zulk een vasten zijn dat Ik verkiezen zou, dat de mens zijn ziel een dag kwelle? Dat hij zijn hoofd kromme gelijk een bieze, en een zak en as onder zich spreide? Zoudt gij dat een vasten heten en een dag de HEERE aangenaam?' (Jesaja 58:5).

Verootmoediging

We zien zo hartelijk uit naar de ware verootmoediging als vrucht van het werk van Gods Geest. Dan blijven we niet 'steken' in het uitwendige vasten en bidden, zonder een waar berouw over onze zonden en schuld. Dan moeten we met christen uit stad Verderf naar die enge poort, die leidt tot het eeuwige leven. Nog spreekt de HEERE: 'Nu dan ook, spreekt de HEERE, bekeert u tot Mij met uw ganse hart, en dat met vasten en met gewezen en met rouwklage. En scheurt uw hart en niet uw klederen, en bekeert u tot de HEERE uw God; want Hij is genadig en barmhartig, lankmoedig en groot van goedertierenheid, en berouw hebbende over het kwade. Wie weet, Hij mocht Zich wenden en berouw hebben; en Hij mocht een zegen achter Zich overlaten tot spijsoffer en drankoffer voor de HEERE uw God' (Joël 2:12-14).

VRAAG?

Heb jij/hebt u ook een vraag? Mogelijke vragen over onderwerpen binnen de doelstelling van 'De Saambinder' kun jij/kunt u mailen naar b.labee@kliksafe.nl of opsturen naar Kerkewijk 115a, 3904 JA VEENENDAAL. Er volgt -zo mogelijk- altijd een reactie.

Echter alleen als de redactie het waardevol acht voor al onze lezers, volgt publicatie in een nummer van 'De Saambinder'. Graag wel wat geduld.